

Област Плевен

- ▶ Население (2019)
- ▶ Територия (кв.км)
- ▶ Брой на населените места
- ▶ Дял на населението в градовете (%)

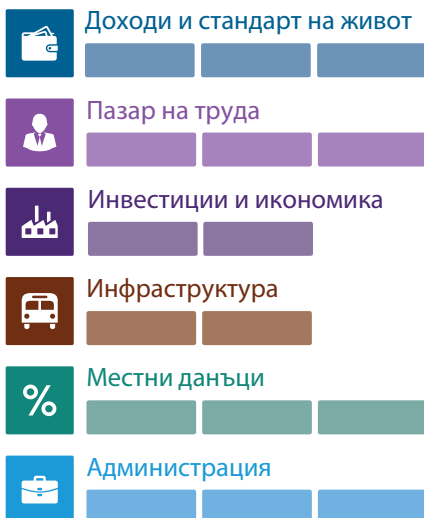
236 305
4653,3
123
66,9

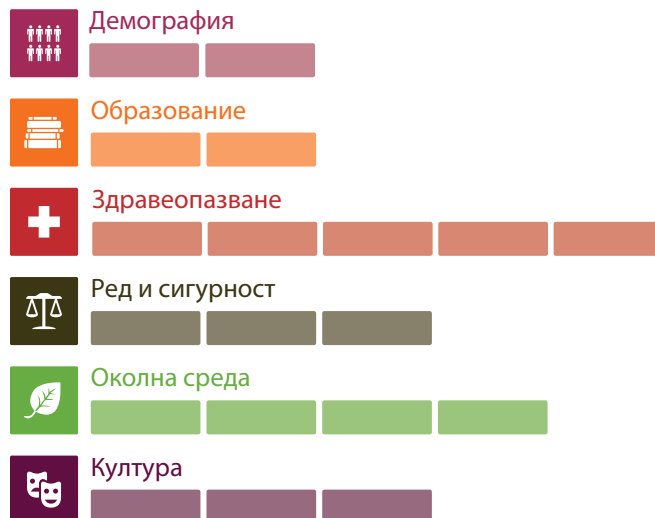
Въпреки че и през 2018 г. brutният вътрешен продукт на човек от населението в област Плевен нараства значително, размерът му все още е сравнително нисък. При пазарът на труда не се забелязва сериозно раздвижване. Инвестиционната активност в областта е сравнително ниска. Плевен е сред областите с най-малко преки чуждестранни инвестиции, но се представя добре по отношение на усвояването на европейски средства. На фона на сравнително ниското икономическо развитие област Плевен поддържа близко до средното за страната местно данъчно облагане, което обаче е чувствително по-високо от средното в Северозападна България. Оценката за прозрачността на органите на местното самоуправление намалява, но остава по-висока от средната в страната.

Застаряването на населението в област Плевен става с още по-бързи темпове в сравнение с останалата част на страната. Областта не се представя добре по показателите, оценяващи образованието. Плевен е една от малкото области в страната, в които през последните години се наблюдава трайно увеличение на броя на студентите. В сферата на здравеопазването областта се нарежда на първо място в страната. Именно Плевен е областта с най-висок брой на лекари и на легла в многопрофилните болници. Натовареността на местните наказателни съдии е сравнително ниска, което се отразява благоприятно на бързината на правораздаване. Делът на предадените за третиране и рециклиране отпадъци нараства. Културният живот в област Плевен се характеризира със сравнително ниска интензивност.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ ■■■

Доходи и стандарт на живот ■■■■

Въпреки че и през 2018 г. брутният вътрешен продукт на човек от населението в област Плевен нараства значително (11,6% при 9,3% за страната), размерът му все още е сравнително нисък – 8,8 хил. лв. при 15,6 хил. лв. в страната. Заплатите също нарастват относително бързо и достигат 10,5 хил. лв. при 13,8 хил. лв. в страната. Задържане на нивата се вижда при доходите на лице от домакинство и ръстът им през 2019 г. е едва 2% (при 8% в страната), достигайки до 5893 лв. годишно на лице от домакинството, но нивото им за първи път от десетилетие остава под средното за страната (6013 лв.).

Делът на населението, живеещо с материални лишения, остава над средния за страната и през 2019 г. Същевременно обаче делът на населението, живеещо под националната линия на бедност, се свива и става по-нисък от средния за страната – съответно 20,4% в областта при 22,6% в страната.

Пазар на труда ■■■■

При пазара на труда не се забелязва сериозно раздвижване през 2019 г. Икономическата активност нараства слабо и остава сравнително ниска, достигайки 71,1% при 74,3% в страната. Нарастването на икономическата активност е съпроводено от едновременно намаляване и на заетостта, и на безработицата. Коефициентът на заетост се свива с 1 пр.п. до 63,2% и още повече се отдалечава от средните за страната 70,1%. Безработицата пък остава сравнително висока – 7,9% при 4,2% в страната.

През последните няколко години образователната структура на работната сила в област Плевен остава сравнително неблагоприятна и дори се забелязва леко влошаване на показателите. През 2019 г. делът на висшистите в областта намалява до 23% (при 28% в страната), а делът на работната сила с основно и по-ниско образование се повишава до 21% (при 18% в страната).

Предизвикателство пред пазара на труда е и застаряването на населението на област Плевен. Коефициентът на демографско заместване като отношение на населението на възраст 15–19 години към това на 60–64 години е 61,5% (при 65,9% в страната).

Инвестиции и икономика ■■■■

Относителният брой на предприятията в областта нараства и въпреки че е сравнително висок в рамките на Северозападния район, остава значително по-нисък от средния за страната с 41 предприятия на 1000 души при 59 на 1000 души в страната.

Инвестиционната активност в областта през 2018 г. е сравнително ниска. Плевен е сред областите с най-малко преки чуждестранни инвестиции, които намаляват спрямо предходната година, достигайки 524 евро/човек от населението – близо седем пъти по-ниско ниво от средните за страната

3560 евро/човек. Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи се повишават, но остават сравнително ниски – 1722 лв./човек при 2750 лв./човек в страната.

Стойността на произведената в областта продукция се повишава значително, достигайки 13,0 хил. лв./човек, но остава двойно по-ниска от средната за страната (25,9 хил. лв./човек).

Област Плевен се представя сравнително добре по отношение на усвояването на европейски средства. Към 15 юни 2020 г. стойността на изплатените суми на бенефициенти по оперативните програми в областта е 1930 лв./човек от населението (при 1976 лв./човек в страната). В рамките на областта най-много европейски средства усвоява община Белене.

Инфраструктура ■■■

Областта се характеризира с по-ниска от средната гъстота на пътната мрежа, но с по-висока гъстота на железопътните линии. През нея все още не преминава магистрален път, а първокласните пътища формират едва 12,2%. Качеството на пътищата се повишава през 2019 г., като делът на пътищата в добро състояние достига 36,5% от пътната настилка, но все още е сравнително ниско (41,4% в страната).

Повишение има и в достъпа на домакинствата от областта до интернет и той достига 71,7%, също изоставайки от средните нива от 75,1% в страната през 2019 г.

Местни данъци ■■■■

На фона на сравнително ниското икономическо развитие област Плевен поддържа сравнимо със средното за страната местно данъчно облагане, което обаче е чувствително по-високо от средното в Северозападна България.

През 2020 г. две от разглежданите ставки в областта дори са по-високи от средните за страната. С близо 50% по-високо е усредненото ниво на данъка върху недвижимите нежилищни имоти на юридическите лица, а с 5% по-висок е налогът върху прехвърлянето на собственост върху недвижим имот. С около 1/4 пък по-ниски са данъците върху търговията на дребно и върху таксиметровия превоз.

Администрация ■■■■

През 2020 г. самооценките на местните администрации за развитието на електронното правителство и за предоставянето на административни услуги на „едно гише“ са значително по-ниски от средните за страната.

Оценката за прозрачността на органите на местното самоуправление намалява, но остава по-висока от средната в страната – 71,8% при 70,7% в страната. В рамките на областта като най-прозрачни се открояват общините Долна Митрополия и Червен бряг (с оценки над 80%).

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ ■■■■

Демография ■■■

Застаряването на населението в област Плевен става още по-бързо в сравнение с останалата част на страната през 2019 г. Коефициентът на естествен прираст продължава да намалява за трета поредна година и достига $-11,0\text{‰}$ (при $-6,7\text{‰}$ в страната). Изселването от областта също се повишава и коефициентът на механичен прираст намалява до $-6,1\text{‰}$.

Тези процеси се отразяват силно неблагоприятно на възрастовите зависимости в областта. През 2019 г. коефициентът на възрастова зависимост като отношение на населението на над 65 години към това на 0–14 години, достига 188% (при 150% в страната), а към това на 15–64 години – 43,9% (при 33,8% в страната).

Делът на населението в градовете в областта остава сравнително нисък – 66,9% (при 73,7% в страната), както и гъстотата му – 1077 души/кв.км (при 1510 души/кв.км в страната).

Образование ■■■

Област Плевен не се представя добре по показателите, оценяващи образованието. Делът на записаните в V–VIII клас намалява през 2019 г., въпреки че остава малко по-висок от средния за страната. Делът на второгодниците продължава да намалява и за първи път през последните седем години е под средното ниво за страната. Делът на напусналите основното и средното образование пък се повишава за втора поредна година през 2018 г. и вече е значително над средните – 3,6% при 2,9% в страната. Повишава се броят на учителите в областта и за трета поредна година е чувствително по-висок от средните стойности.

Представянето на учениците от област Плевен остава слабо и през 2020 г. Средният успех на националното външно оценяване по математика след VII клас е 28,8 т. при 36,3 т. в страната. Успехът на матурата по български език и литература пък е 4,00 при 4,20 в страната, а делът на слабите оценки – 13% при 8% в страната.

Плевен е една от малкото области в страната, в които през последните години се наблюдава трайно увеличение на броя на студентите. През 2019 г. той достига 15 на 1000 души от населението, но остава двойно по-нисък от средния за страната.

Здравеопазване ■■■■■

Плевен е област със силни традиции в сферата на здравеопазването. Делът на здравноосигурените продължава да се повишава и е по-висок от средния за страната. Именно Плевен е областта с най-висок относителен брой и на общопрактикуващите лекари, и на лекарите специалисти. Един местен общопрактикуващ лекар се грижи средно за 1212 души от населението при 1688 души на лекар в страната.

Плевен е и областта с най-висок брой на леглата в болниците. През 2019 г. той продължава да се повишава и достига

около 931 легла на 100 хил. души от населението при 550 легла на 100 хил. души в страната.

Относителният брой на преминалите за лечение болни през местните многопрофилни болници е висок. През 2019 г. той е 269 на 1000 души от населението при 254 на 1000 души в страната.

Ред и сигурност ■■■■

Натовареността на местните наказателни съдии е сравнително ниска, което се отразява благоприятно на бързината на правораздаване. През 2019 г. един съдия от област Плевен разглежда средно по 7,7 дела месечно при 9,1 дела месечно на съдия в страната. Делата, приключили в 3-месечен срок, в областта са 94% при 90% в страната.

През последното десетилетие броят на престъпленията в областта като цяло е по-висок от средния за страната, но след втора поредна година на значително намаление той почти достига средния. През 2019 г. регистрираните престъпления срещу личността и собствеността са 11,7 на 1000 души от населението при 11,1 на 1000 души в страната. Разкриваемостта на престъпленията пък се повишава и достига 55,5% при 52,1% в страната.

Околна среда ■■■■■

Относителният обем на емисиите на въглероден диоксид в област Плевен остава в пъти по-нисък от средния за страната и през 2018 г. В населени места с обществена канализация живее 56,8% от населението на областта, като 53,1% от него е свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води. И по двата показателя се наблюдава силно изоставане от средните нива за страната – съответно 76,2 и 63,9%.

За трета поредна година обемът на образуваните битови отпадъци в областта се повишава значително, но остава под средните за страната стойности през 2018 г. Същевременно делът на предадените за третиране и рециклиране отпадъци нараства и достига 90% при 71% в страната.

Култура ■■■■

Културният живот в област Плевен се характеризира със сравнително ниска интензивност и през 2019 г. Единствено музеите постигат по-висока посещаемост от средната за страната – 854 посещения на 1000 души население при 770 на 1000 души в страната.

Интересът към местните библиотеки изостава почти двойно от средните стойности – посещенията са 310 на 1000 души при 683 на 1000 души в страната. С около 1/3 по-малък пък е относителният брой на посещенията на кина и театри.

Ключови показатели за област Плевен

Индикатори на икономическото развитие	2017	2018	2019	Средно за страната
БВП на човек от населението (лв., текущи цени)	7884	8795	n.a.	15 615
Средногодишен доход на лице от домакинството (лв.)	5774	5774	5893	6013
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	9401	10 461	n.a.	13 775
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната (%)	n.a.	30,3	20,4	22,6
Коефициент на заетост на населението на 15–64 години (%)	61,7	64,4	63,2	70,1
Коефициент на безработица на населението на 15–64 години (%)	10,5	8,2	7,9	4,2
Дял на населението с основно и по-ниско образование на 25–64 години (%)	19,4	18,8	20,8	17,6
Дял на населението с висше образование на 25–64 години (%)	24,5	24,1	23,1	28,0
Произведена продукция (лв./човек)	11 553	13 009	n.a.	25 855
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	1388	1722	n.a.	2750
Преки чуждестранни инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	920	524	n.a.	3560
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	56,9	63,6	71,7	75,1
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	36,7	33,6	36,5	41,4
Гъстота на пътната мрежа (км/100 кв.км територия)	17,1	17,1	17,1	17,9
Рейтинг за активна прозрачност на ПДИ за органите на местното самоуправление (%)*	71,6	75,0	71,8	70,7
Индикатори на социалното развитие	2017	2018	2019	Средно за страната
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	-10,2	-10,8	-11,0	-6,7
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	-5,8	-5,0	-6,1	-0,3
Среден успех от матурите по БЕЛ**	3,71	3,94	4,00	4,20
Среден успех на изпита по математика след VII клас (точки)**	26,4	26,8	28,8	36,3
Брой на преподавателите в основното и в средното образование на 1000 ученици	92	93	97	89
Нетен коефициент на записване на населението в V–VIII клас (%)	89,2	88,6	87,0	86,6
Дял на здравноосигурените лица (%)	90,0	90,3	91,9	88,8
Население на един общопрактикуващ лекар (брой хора)	1129	1205	1212	1688
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на 1000 души	16,3	13,0	11,7	11,1
Натовареност по щат на наказателните съдии (дела/месец)	9,4	9,4	7,7	9,1
Дял на населението с достъп до обществена канализация (%)	56,6	56,8	n.a.	76,2
Образувани битови отпадъци на човек от населението (кг/човек/година)	344	391	n.a.	409
Дял от битовите отпадъци, предадени за третиране и рециклиране (%)	87,1	89,7	n.a.	70,9
Посещения в кината на 1000 души от населението	509	434	452	659
Посещения в театрите на 1000 души от населението	157	206	258	362

* Данните за 2019 г. са включени в изследването 2020 г. Същото важи и за предходните години.

** Данните се отнасят за учебната 2019/20 година, а матурите са проведени през 2020 г. Същото важи и за предходните години.